

gyon jól bevált, mert kezdtük az egészen könnyű *Harangoznak a toronyban* kánonnal, november közepén és decemberben, karácsony előtt már Gebhardi *Glória* c. kánonja került sorra. A dalok a 100., 101., 102., 103., 104. dalos-könyvekből, a *Körbe-körbe* kánongyűjteményből, „Énekszó“-mellékletekből kerültek ki. Kis füzetben, izléses nyomtatásban jelent meg a dalok szövege, amit minden Énekóralátogató ingyen kapott és azóta is szorgalmasan magával hord. Minden óra elején és végén felhangzik a Himnusz, Szózat, vagy Hiszekegy, hogy tanulja meg végre a közönség helyesen énekelni nemzeti imáinkat. Minden Énekórát más és más iskola vezet énekarával és énektanárával. Az órák kéthetenként ismétlődnek, mindig vasárnap délután. Ma már átlag 1200 ember látogatja a Nyilvános Énekórákat és a hatalmas hangversenyterem kicsinek bizonyult. Áprilisban már a Rádió is közvetítette az egyik soproni Nyilvános Énekórát.

A pódium fölött a falakon óriási plakátok hirdetik az aznapi dalok és kánon szövegét. A vezető tanár párperces előadásban ismerteti a műsoron lévő vidék népdalainak jellegzetességeit, majd a kórus bemutató éneke után soronként tanítjuk meg a közönségnek. Persze, mindezt egészen közvetlenül; szinte érezni lehet a közönség kapcsolatát a vezető tanárral.

Minden órán van népviseleti bemutató is. Az első órákon vetített képes előadás volt, de sokkal nagyobb élmény, ha fiatal lányok és legények öltik fel a parasztruhát; hát még, ha táncot is lejtenek benne! Párperces ismertető járul a népviseletekhez is.

A „Nyilvános Énekórák“ látogatóiból már egy új vegyeskar is alakult „Sopron Kórus“ elnevezéssel, amely elsősorban a népdalok vegyeskari (Kodály, Bárdos stb.) feldolgozásának népszerűsítésével foglalkozik. Az Énekórák májusban fejeződnek be szabadtéri közös énekléssel, ahol már Kodály *Forr a világ* c. kánonja fog felhangzani, hirdetvén a négy világtáj felé: „...nem sokaság, hanem a lélek s szabad nép tesz csuda dolgokat!“

Az órákon a helyfoglalás az érkezés sorrendjében történik, így együtt énekel a gyári munkás és a városi hivatalnok, a főiskolai hallgató és az ipáros. Nem kell más a megvalósításhoz, csak sok lelkesedés, áldozatkészség és népdalismeret. Ha végre megismerjük és énekeljük a magyar népdalt, bebizonyítjuk, hogy magyarságunk tudata nemcsak elvont eszme, hanem élő, forró valóság.

Magyar népművelők, fogjunk hozzá mielőbb városokban és falvakban a népdaltanfolyamok megszervezéséhez, mert hivatás és szent kötelesség ez. Hívatas, mert a nevelés, ezáltal a zenei ízlés helyes irányba terelése is feladatunk, kötelesség, mert magyarok vagyunk! Csak az a nemzet bízhat a győztes jövőben, amely ismeri, megtartja hagyományait, mert ha megőrizzzük hagyományunkat, a hagyomány megőriz minket!¹

Benkő Anna Erzsébet

Hogyan kaptak papucsot a győri sebesültek

A januári keleti harcokból, a 40 fokos orosz télből sok derék honvédet hoztak haza a sebesültszállító vonatok fagyos lábbal vagy kézzel. A győri hadikórházak is megteltek nagyobbára ilyen fagy sérülést szenvedett honvédekkel. Ezeket a szegény, meggyötört embereket a hadikórházak, a Vöröskereszt-kórház iלקes orvosai és fáradhatatlan önkéntes ápolónői szerető és szakszerű gondozásba vették.

De valami baj is volt! A rendes kórházi felszereléshez tartozó normális méretű fonott papucsokba nem fért bele a bepólyált fagyott láb. A *Győri Nemzeti Hírlap* azonnal kérő szóval fordult a minden nemes célra szívesen áldozó győri társadalomhoz, hogy adjon papucskészítéshez alkalmas anyagot, amiből a bepólyált lábakra megfelelő nagyságú „óriás“-papucsokat készíthessenek a sebesülteknek.

A kérő szóra megmozdult a város szíve. Férfi és női kalapok, szőnyegdarabok, posztó-, filc-, vászon- és zefirmaradékok kerültek elő a gondos háziasszonyok szekrényeiből. A város társadalmának és a környező falvak lakosságának minden rétege sietett anyagot adni, hogy a fagyoslábú sebesültek minél előbb papucsban járhasanak. A gyárak is adakoztak. A talpnak való anyagot főképpen a győri gyárak adták.

Győr sz. kir. város Iskolánkülvüli Népművelési Bizottsága a hadbavonultak hozzátartozói részére ebben az időben rendezte papucskészítő tanfolyamát. A Bizottság — a hiányok pótlására — szerényen működő tanfolyamát sebesült katonáink iránti tiszteletből, szeretetből örömmel változtatta át hadiüzemmé. Felkérésére a tanfolyam 26 hallgatója lelke-

¹ Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a cikkrő: Sopron, Templom-u. 20.

sen vállalkozott a nagyméretű papucsok készítésére.

A Bizottság vállalkozását és a tanfolyam szükségesnek mutatózó meghosszabbítását szíves készséggel engedélyezte a kultuszminisztérium népművelési osztálya.

Megindult a munka. A honvédség a talpak kiszabásának kemény munkájához egy-egy cipézmesterségű gyalogost, tűzért és utászt adott a Bizottság rendelkezésére. A hazafias munkába bekapcsolódtak a társadalmi és szociális egyesületek, a lelkes úrhölgyek, munkásszonyok és az állami tanítónőképző növendékei.

Rövid idő alatt 250 pár pompás „óriás”-papucs készült el sebesült honvédek részére, 165 pár házicipő és papucs pedig hadbavonult vitézeink hozzátartozóinak. A sebesültek számára készült papucsokat a Bizottság naponta beküldte a Hadikórházak Gazdasági Hivatalába, hogy katonáink mielőbb papucs-hoz jussanak.

A napokban ellátogattunk a hadikórházakba. A kórtermekben ott álltak az ágy előtt a nagy papucsok vagy ott díszeltek egy-egy boldog honvéd lábán. Az egyik hetyke-bajszú, kisalföldi sebesült elénk állt és bár még két bottal csoszogott, kihúzta magát:

— Tetszik látni, kedves uraim, úgy járok már, mint a páva! Pedig azt hittem, sohasem állok lábra!

Egyik ágyból azonnal le is hűtötték a nagy legényt, mert rászólt egyik társa:

— Ej, komám, mifelénk Zalában nem hetykélkednek a magadfajta papucshősök!

— No-no! — szólt a „papucshős” — aztán otthon mégis csak én viselem ám a nadrágot, nem az asszony!

Sorra minden fagyottlábú hőst ellátunk papucssal s mikor ezeket a sorokat írjuk, hála Istennek, már nem egy, de száz is hűtlen lett papucsához és otthon van szabadságon, meggyógyultan.

A papucskészítő tanfolyam sok érdemet szerzett vezetője Hujber Józsefnek volt, aki mellett Györffy Sándorné, a Népművelési Titkári Hivatal tisztviselője s sok-sok asszony és leány dolgozott dicséretes buzgalommal.

Olyan lelkesen készítették a papucsokat, hogy még tollat is adott az egyik hölgy, Jáky Imréné kezébe a lelkesedés. Versben örökítette meg a papucskészítést:

„Boldog, ki e papucsokon egy öltést is varrhat,
Szeretettel katonáknak ilyen módon adhat.”

— szól a vers egyik sora, kifejezve azt, hogy a győri asszonyok és lányok nemcsak megbecsülik hős honvédeinket, de mindenkor készen állnak dolgozni, fáradni is értük, hogy enyhítsék szenvedéseiket.

Lillik Béla

Analfabéta-tanfolyam — sebesülteknek

Komárom Népművelési Bizottsága a sebesült honvédek között igen sok analfabétát talált, akiknek nagyrésze Kárpátjáról és Erdélyből került ide. Ezek számára azonnal analfabéta-tanfolyamot nyitott, s mire sebeik begyógyulnak, írni-olvasni tudók mehetnek haza polgári foglalkozásukba.

A sebesültek között van egy tekintélyes rész, akik a harctéri sebesülés következtében jobbkarjukat, vagy ujjjaikat veszítették el és ezáltal váltak írástudatlanokká. Ezek számára a Városi Népművelési Bizottság átképző analfabéta-tanfolyamot szervezett és öröm nézni, mennyi iparkodással látnak hozzá a balkézzelel való íráshoz. A munka nagy örömmel és főleg sok sikerrel folyik és néhány héten belül nem fogják érezni, hogy jobbkarjuk elvesztése következtében nem tudnak írni. Az öröm könnye csillog a katonák szemében, amikor leírják balkézzelel az első önálló mondatot...

Wiesenbacher József

A repülés könyve

Abody Elődnek, a József nádor egyetem méltán nagy hírű professzorának szerkesztésében napvilágot látott az első magyar tudományos értékű, összefoglaló kézikönyv a repülésről: *A repülőgép és a repülés*. Csupa elsőrangú szakember vezet be az olvasót a repülés titkaiba, hogy egy új nemzedéket neveljen, amely a magyar technika egyéb ágaihoz méltóan alakítja majd ki a repülés tudományának és gyakorlatának kedvező légkört.

A könyv alapvető fejezetét maga a tudós szerkesztő írta a légerők természet-